

XI. Mi zatevamo odpravo vinske carinske klavzule, povišanje carine na uvozna vina, žito in živino kakor meddeželno colino z Ogersko za živino, žito in vino.

XII. Mi zahtevamo odpravo volilne pravice veleposestva za deželni in državni zbor, uvedenje direktne volilne pravice, pri kateri naj na vsakih 50.000 prebivalcev pride eden državni, na vsakih 20.000 prebivalcev eden deželni poslanec.

Tako, dragi kmet, jim povej, kadar prišes do te prilike, saj vendar vidiš kako te boji zastopniki leto za letom vodijo samo na nos.

Abstinenca.

Klerikalci imeli bodejo v Mariboru dne 22. avgusta shod zaupnih mož. Prišli bodejo tje vsi duhovniki, veliko advokatov in tudi nekaj bolanih kmetov, ki se bodejo posvetovali, kako bi se ubogemu slovenskemu kmetu pomagalo. Tudi naši deželni poslanci se bodejo shoda udeležili in oni so se za trdno odločili svoje deželnozborske mandate odložiti in ne več kandidirati, ako ne bodejo smeli več abstinence nadaljevati. Tudi nikakor nočejo iti v Gradec! zato pa so usnovali program ali revolucijo ali resolucijo, ali kako se že imenuje, in hočejo v desetih točkah vse to odločiti kar za nas kmete dobrega spoznajo. No, to resolucijo smo mi že dosti opisali, mi bi samo še radi razložili, kako bodejo vse to izpeljali ali dosegli, ako sploh v deželnem zboru ne prikažejo. Najpriprosi kmet, ki ni prav nič učen, ve, da če ima pri sebi kaj denarja, mora iti k sodniji, in ako potrebuje denarja, mora iti v posojilnico ali šparkaso, in če ga ne pa li doma, potem se ne zgodi tudi nič.

Kakšen švindal je toraj to, ko naši poslanci zas-

Oj, ko bi mogel tudi jaz kaj od tega dobiti? Misli si je naš popotnik in pomolil svoj nos še bolj proti oknu. Tudi mastni kolač je med tem zagledal na mizi! Ja, to imata lep praznik!

Kar zasliši nekoga po cesti jahati naravnost proti domu; to je bil mož kmetice, ki je ravno prihajal domov.

Bil je ta gospodar sicer dober človek, ali imel je tudi lastnost, da ni mogel videti kakega mežnarja, če ga je le kje zagledal, bil je ves divji. Zato je mežnar samo takrat k kmetici prišel, če je vedel, da gospodarja ni doma, kmetica pa mu je tudi vsakokrat postregla z vsem, kar je pri hiši imela najljubšega. Ko sta toraj zapazila, da prihaja domov gospodar, sta se močno prestrašila, in kmetica se je brž zamislila, in mežnarja skrila v prazno kišto, ker je vedela, da njen mož mežnarja ne more videti. Medtem, ko je mežnar kobacal v kišto, je gospodinja skrila hitro vse jedi iz mize, vino in pečenke djala

nujejo velik program, v deželni zbor pa ne grejo? Mislijo ti gospodje, da to kaj pomaga, ako pri Sv. Juriju, Križevcih in pri Sv. Tomažu vpijejo, v Gradcu pa ust ne odprejo? Kar so naši poslanci po teh okrajih govorili, vsega tega v Gradcu nič ne zvedo, kajti pri shodih niso bili, in na Gornjem Štajerskem slovenskih časnikov ne znajo brati. Ali naj morebiti „Štajerc“ to resolucijo gospoda dr. Rosina prestavi in pošlje v Gradec? No, to bi se nam Nemci lepo smejali! Čast in ugled slovenskega naroda zahteva, da se zahteve slovenskega ljudstva na pravem prostoru in po izvoljenih poslancih zastopajo.

Državni poslanci morejo toraj v državnem zboru, deželni poslanci pa v deželnem zboru nastopiti in naše prošnje predlagati. Ako tega ne storijo, potem smejo svoje mandate mirno odložiti, saj je dosti slovenskih mož na Spodnjem Štajerskem, ki bodejo imeli toliko korajže, se v Gradec peljati in tam govoriti, ne pa samo pri Sv. Juriju, Križevcih in Sv. Tomažu, kakor to delajo sedajšnji poslanci.

Vojna v Južni Afriki.

Sedaj ima se na bojišču nekaj posebnega zgoditi. Angleški vojskovodja Kitchener izdal je proklamacijo, v kateri zahteva, da se Buri do 15. septembra vdajo, sicer bodejo zgnani ali pa postreljeni. Radi te proklamacije pa je nastalo celo na Angleškem hudo gibanje. Vrše se shodi raznih društev, ki protestujejo proti tej proklamaciji in zahtevajo, naj se prekličče. Botha je zagrozil, da postreli vse ujete Angleže, ako bo Kitchener svoje grožnje uresničeval. Krüger izda protest, v katerem pravi, da so za nadaljne dogodke odgovorne evropske velevlasti, ki trpe molče, kako Angleži teptajo mednarodno vojno pravo. Iz Londona poročajo, da hoče baje napraviti angleška vlada utrdbe po deželi, v te utrdbe pa nastaniti 6000 Kafrov. Lord Kitchener hoče sam zgrabiti Botho, ki stoji s 4000 možmi na meji dežele Zulov, blizu Nondwenija. Burski general Emmet

kar v peč; ker če bi mož to zapazil bi vedel, kaj vse to pomeni.

„Oh ja!“ zdihoval je sedaj Štajerc gor na skednju, ko je videl, kako so vse te jedi z mize zginile.

„Kdo je tam na skednju?“ vprašal je gospodar, ko je zagledal tam nekaj migati. „Zakaj ležiš tam? pojdi rajši doli z menoj v sobo.“

Tedaj je pripovedoval Štajerc, kako je zgrešil pot in prosil če bi smel ostati čez noč.

„Kajpada,“ mu privoli kmet, „ali preje morava dobiti kaj za jesti!“

Gospodinja sprejela je oba jako prijazno, pogrnila dolgo mizo in jima dala veliko skledo kaše. Kmet bil je tudi lačen in jedel z velikim apetitom, ali Štajerc se ni mogel premagati, da bi ne mislil na slastno pečenko, veliko ribo in potvico, kar vse je gospodinja skrila v peč.

(Dalje sledi.)

mu pelje na pomoč nekaj čet. V Kaplandiji so se vršili med Kruitzingerjem in polkovnikom Gorringerjem boji. Buri so se umaknili ter končno ujeli celo kompanijo Angležev blizu Bethsede. Splošno se proklamacija obsoja in listi pozivljaje vevlasti, naj končno vendar posredujejo, da ne bodo ravnali Angleži z Buri kakor z roparji in tolovaji, ko so vendar narod, ki se junaško, pošteno in vzorno požrtvovalno bori za svojo domovino, katero so si sredi divjakov ustvarili z lastnim trudom. Iz Middelburga poročajo, da je imel polkovnik Gorringer 13. t. m. s poveljniki Erasmus, Pyper in Cachet blizu Steynsburga boj, v katerem sta bila Erasmus in Cachet smrtno nevarno ranjena.

Lord Roberts je v marcu 1901 dovolil, da sme švicarsko podporno društvo podpirati ujete vdove in sirote Burov, sedaj pa je to lord Kitchener prepovedal.

O Dewetu in Delareyu ni nobenih poročil. Za Angleže pa se pripravljajo na Malti in na Irskem ustaja, ki je z vojno proti Burom v zvezi. K temu se brzojavljajo iz Čikaga dne 17. t. m., da sta se tam vršila dva shoda Ircev, na katerih se je priporočalo, požgati največja angleška mesta, da se osvobodi Irska in rešijo Buri.

Razne stvari.

Iz Gornje Radgone. Neki dopisnik je v dveh številkah „Domovine“ moje delovanje kot načelnik gornjeradgonskega okrajnega zastopa prav obširno — toda grdo zavito razpravljal. Ko bi se bil pisec omenjenih dopisov držal resnice, bil bi mu hvaležen, a ker pa je vsaka vrsta polna debelih lažij, sem primoran tudi jaz, častitim bralcem o mojem desetletnem delovanju kot načelnik našega okrajnega zastopa vsaj površno poročati in upam, da se bode tudi onega slepega dopisnika kaj prijelo, če le nima uprav slo nove kože. — Ne bom se hvalil in svojih zaslug našteval, pač pa hočem le resnične razmere našega okraja in moje delovanje opisati. Vi bralci pa, katerim je resnica svetejša, kot onemu obrekovalnemu dopisniku „Domovine“, prosim, da še enkrat pogledate v oni časnik in potem sodite sami, ker jaz ne morem vsake vrste laži pisati, ker nisem študiran, kakor tisti dopisnik. — Dne 20. maja, bil je okrajni zastop sklican k seji. Na dnevnem redu bilo je „Poročilo o železnični pravdi.“ Pravda je trajala 7¹/₂ leta; v tih letih sem vendar mnogo potov imel in velike skrbi — nisem pa za moj trud niti vinarja v račun postavil. Z veseljem prebral sem vse tri razsodbe zadevajoče dolgotrajno pravdo in zraven tega še od Šavensko-Poličke ceste. Ako bi jaz ne bil pri totih dveh stvareh branil našega okraja, imeli bi dolga čez 50000 goldinarjev in ga tridesetletno plačevati mogli. Jaz postal sem okrajni načelnik meseca avgusta 1890, pa ne po moji sili, ampak bil sem izvoljen in potrjen od presvitlega cesarja. Ali ni res tako, ti mazač? — Prvo leto nisem mogel kaj prihraniti, ker je bil čas prekratek in veliko stroškov pri cestah in mostih (zidanje). Naš okraj imel je že od nekdanj 20% nalog; kaj so s tem denarjem delali preje, mene

nič ne briga. Previditi pa se da in vsak človek zna prepričati skoz sedanje zapisnike, račune in tiračune, ako jaz pišem kaj neresničnega. — Koncem leta 1892 sem pri 20% nakladi prihranil že čisto denarja 2341 gld 16¹/₂ kr. Leta 1893 gotovila se je šavenska-polička cesta 12100 m dolga in 5 m široka. Ta cesta bila je pred občinska in v takem stanju, da je k večjemu samo poleti bilo mogoče po njej voziti in obseže čez polovico davkoplačevalcev tega okraja. Polički ti lepi vinogradi in cela lepa šavenska dolina ni imela ceste, zato je leta 1892 okrajni odbor sklical, naj se ta cesta naredi, da tudi gornji okraj vsaki čas voziti. — Nismo imeli inženjerja in splošno večinoma jaz sam skozi 4 mesece poleg bil in z občinskimi predstojniki skozi raboto pustil delati. Leta sem imel za ta čas pri tej cesti zaslužka 42 gld. Za cela cesta zgotovljena je koštala 717 gld.; polovica mostov so občine plačati privolile. Za to (1893) leta vzelo se je za okraj 18% doklad, to je dva odstotka manje kakor vse prejšnja leta. No ti mazače občine kovalno, kaj ne, kako jaz kmete žulim? — Koncem tistega leta ostalo je čistega denarja 1838 gld. 96 n. Leta 1894 vzelo se je 17% nalog za okraj in ostalo koncem leta 1690 gld., akoravno je šavenska cesta dosti prodeca (šotra) potrebovala. Leta 1895 nabiralo se je 17% nalog in ostalo koncem leta 2819 gld. Leta 1896 nabiralo se je 17% nalog in ostalo 3532 gld. Leta 1897 tudi 17% in ostalo konca leta 2353 gld. Leta 1898 se je znova pobiralo 20% nalog in ostalo zato, ker je zaradi povodni Mure in Ščavence in škodbe po toči odpadlo okraju na nalogah okraj 4000 gld. Na koncu tistega leta ostalo je 330 gld. — Naš okraj imel je dosedaj okrajne dače 44000 gld. in ker je bila zemljiška dača od gorne svote znižana na 36000 gld., potem pa še zopet toča in povodni naš okraj jako poškodovala, se je za leto 1899 volilo 27% doklad, potem pa, ker nismo vedeli za bode železniška pravda spadla na nas, da bode imeli zato denarje pripravljene, se je zadnje tri leta nabiralo po 27% doklad. Pri znižanju gorne svote 44000 gld. na sedajno svoto 36000 gld. odpade na okraj 8000 gld.; ako računimo 20%, tako manjka na nalog vsako leto 16000 gld., stroški pa so znižani tisti — da, še večji — ker imamo sedaj več okrajne cest vzdržavati. Po takem od 44000 gld. na 36000 gld. je po stari svoti le 20¹/₄% za ta tri leta plačevati in vendar še je ostalo koncem leta 1900 v kass 12000 kron. Če je oni dopisnik tudi tukaj slep, ne pač ne morem pomagati. — Toda idimo dalje. Neko danji načelnik gosp. Pihl je dal čez Kapelo-Radenca delati novo cesto, ki je le 7500 metrov dolga in stala 7000 gold. a za šavensko cesto, ki pa je 12000 metrov dolga je sedanji zastop le 700 gld. stroškov plačal. Lažnjivi poročevalec ti, ali se ne boš butal po tvojih pregrešnih prsih? Ali te ni kar nič strah tako obrekovalno lagati? — Zakaj pa je bila moja skrb tako goreča, da smo napravili to cesto? povodni dati hočem na kratko. Jaz hotel sem obvarovati pred vsem naš okraj velikih stroškov. Deželni odbor pred vsem naš okraj velikih stroškov. Deželni odbor je povzročil leta 1891 na prošnjo okrajnega odbora